

Liudininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austriją 3 auks.
i Ameriką ir i kitas svetimas
žemes 5 auks.
i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkas
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Poliejos viršininkas su savo žemskiais — vagys ir plėšikai!

Nors trumpai aprašysim šiūom-kart, kas darėsi su padėjimu policijos per kelis paskutinius metus Radomo mieste, idant dar kartą parodyt, kad maskolių policija dažnai buna didžiausia pagalbininkė vagių ir plėšikų. Viskas, kas čia bus aprašyta, tai gryną teisybę, patvirtinta liudininkų sude po prisiega. Mat, nuo 15 iki 20 karvelio mėnesio (senojo skaičiaus) Radomo mieste Varšavos sūdo Palata sūdyje buvusi Rodomo policijos viršininkų (policemeisteri), rotmistrą *Kirichenką* su jo tarnais — žemskiais ir 2 žydėliais (tarpininkais) — už ėmimą kišių, už prilaikymą ir nepersekiojimą vagių, už ižeidimų žodžiais ir darbais (kumščiomis, spardymu kojomis) nekaltų žmonių ir dar už kitokius prasikaltimus.

Pagal parodymus liudininkų buvo teip:

Per paskutinius 2—3 metus (prieš 1894 m.) ir buvo apspitusi Radomo miestą gauja vagių ir plėšikų. Kokia 50—60 žmonių (daugumą kurių dabar jau sugaudyti ir apsūdyti) išvien su policija visokeriopai skriaudė miesto ir iš kaimų atvažiuojančių gyventojus. Ant rinkos vadinamos „Vola“ tie piktadarai viduryj dienos apiplėsdavo kaimiečius, ištraukdavo kuo ne per akis iš kišenių pinigų, atimdavo atvežtus produktus, pavogdavo vežimus ir arklius. Kaimo žmonėms baisu buvo i Radomą keliauti.

Ant galo pagalios kaimiečiai visai perstojo vežę i miestą savo produktus. Prekystė apsi-stojo; apie 100 prekėjų ant „Vola“ buvo beveik galutinai susibankrutiję. Suprantama, kad ir kitose miesto vietose nebuvo visiškai ramu nuo vagių.

Vagims ir plėšikams nieks nieko negalėjo padaryti, nės policija su jais ėjo išvieno, visur užstodavo juos, tyčia nepersekiodavo, jeigu matydavo kur vagiui bėda, perspėdavo jį, viso-keriopai padėdavo vagims; jeigu jau kur neat-

butinai turėdavo policija vagį suimti, tai rupindavosi jį kuonogreičiausiai vėl paleisti. Žemskiai išgirdę kur šaukiant ką pagalbos arba nuduodavo negirdint, arba nueidavo sau i kitą pusę, arba tyčia pasislėpdavo kur, idant plėšikams neužkenkti savo darbą pasekmingai atlikti. Žinomas daigtas, ne už dyką policija vagims padėdavo — jie ją šauniai apmokėdavo ir savo pelnu broliškai dalydavosi.

Keli liudininkai pripažino matę, kaip žemskis išvyjo i vieną kiemą 3 tik-ką apsi-vogusius vagis ir užsidares su jaisiais i išėjimo vietą pasidalino pelnu su jais. — Po akių-gi kito liudininko žemskis užėmė kas-žin koki vagį su pavogtais kopustais, atėmė nuo jo netik kopustų, bet ir visus pinigų, vagį tuojaus paleido, kopustus-gi ėjau vienai bobai pardavė. — Liudininkas Jankelis Gutmanas matė, žemskį nuvejjant nakčia nuo liktarnos atvažiuusį žmogų toliaus i tamsią vietą, kur neužligio ant to sodiečio užpuolė iš karčiamos išlindę vagys ir apiplėšė jį.

Tam lygių atsitikimų, kaip policija prilaiky-davo vagis, liudininkai parodė daugybę.

Patys vagys atvirai prisipažindavo, kad jie policijos visai nebijo, nės jį nusipirkę turi. „Ko jus ant mus pykstate?“ — sakydavo jie miesčioniems — „juk mes, jei 3 rublius pava-geme, tai 2 rubl. turim policijai atiduoti!“

Pasak vieno liudininko, žemskiai nē žinoti nenorėdavo, keno pavogta, jie tik klausdavo, ar daug pavogta, idant išaugsto spėt, kiek jiems iš to išpuola.

Vyresnysis žemskių Varlamovas stačiai duo-davo prišakymus žemesniems žemskiams ne gaudyti ir ne jieskoti vagių. Kiekvienas vagis mokėdavo ant nedėlios po 1 rublį, apart pri-gulinčios jam dalies iš pavogtų daigtų. Syki 2 žydėliai patys nesiklausę policijos sujieskojo pavogtą bricką. Dažinojės apie tai vyresnysis žemskis Varlamovas baisiai keikė ant jų, ką anuodu ne i savo darbą nosi kiša.

Ale ką apie žemskius kalbėti, jeigu patsai jų viršininkas, rotmistras Kiričenko, buvo didžiausias vagių užtarytojas. Jeigu ateidavo kas pasiskusti ant žemskių, ką vagių nepersekioja, arba prašyti pagalbos vagims pagauti, tai Kiričenko ant tokių skundų ir prašymų visišškai nieko žinoti nenorėdavo, tik bjauriais žodžiais išniekindavo prašytojus, varydavo laukan nuo savęs, kartais net mušdavo kumščiomis ir spardydamo kojomis, arba į kozą įmesdavo. Prašyti pas Kiričenko apgynimo nuo vagių buvo veltuo, ir gyventojai beveik liovėsi dėliai tokių dalykų pas jį lankęsi. Užtatai buvo du žydėliai, kuriuodu rotmistras Kiričenko visados maloniai priimdavo ir per kuriuos gyventojai galėdavo prašyti ir išprašyti pas jį, ko tik norėdavo — žinoma, už gerus piningus. Tai buvo šinkorius Šamsa Blat ir muzikantas Josek Chvat. Juodu su rotmistru Kiričenko, pasak vieno žemskio, buvo „viena dvasia“. — Per tudviejų žydelių rankas Kiričenka imdavo visokius kyšius. Prieš sudą liudininkų pripažinta 19 lupimų ir kyšių ėmimų per rotmistrą Kiričenko. Tasai vyras imdavo kaip įmanydamas. Kiek jo prisirinkta piningų, nėra žinios; tiktai yra darodyta, kad vienas jo žemskis, kuris prie pašpartų buvo, susirinko 12 tukstančių rublių! Tai kiek-gi nulupo nuo gyventojų pats viršininkas, jeigu žemskis tokios sumos susilankė!!

Ale visų šelmystų, kiek per Kiričenko ir jo tarnus padaryta Rodomo mieste per tuos 3 metus, negali ant siauros vietos išpasakoti, pakaks gal pasakyti, kad nuo 1892 metų iki 1895 mieste buvo padaryta 770 vagysčių, plėšimų ir apgavimų, kurių policija kuone visai nepersekiojo ir nesurado.

Bet viskam galas esti. Atėjo tasai laikas ir Radomo vagims ir plėšikams. Kovo mėnesyje 1895 metų 48 Radomo gyventojai padavė skundą Radomo prokuratoriui ant negelamo pasielgimo policijos. Skundą patvirtino apie 200 liudininkų. Tokiu būdu politsmeisteris Kiričenko su savo pagalbininkais pakliuvo po sudu. 20 dieną karvelio mėnesio 1896 metų Varšavos sudo palata apsudyjo Kiričenką į kalinį ant 8 mėnesių, Varlamovą su žydu Blatu į arestantų skyrių ant 8 mėnesių, žydą Chvatą į kalinį ant 3 mėnesių į Glovatskį (žemskį ką prie pašpartų buvo) ant pininginės koros.

Sudo ištarmė dideliai minkšta. Ką tokiems plėšikams keli mėnesiai atbuti kalinyj, jeigu jie turi pilnus kišenių piningų prisilupę. Priegtam reikia atminti, kad neuilgio turi užpulti vainikavimo manifestas, tai dar gal but visa bausmė jiems dovanota!

Tai toki dalykai darėsi gubernijos mieste Radome, po akių gubernatoriaus, žandarų, prokuratoriaus ir kitokių vyriausybų! Bent per 3 metus plėšikų gauja naikino miesto gyven-

toju gerovę ir visos valdžios tyli ir duoda policijai ganytis! Ar tai nedarodo kad, pas mus vyriausybę (iš maskolių) tankiai tik ant „atsiganymo“ (na kormlenje — maskoliškai) siunčiama!

Ne rupi joms apgynimas gyventojų nuo vagių, galvažudžių ir plėšikų, bet pripildymas jų pačių kišenių ir pilvų! R. U.

Atsisveikinimas.

Likit sveiki, likit sveiki —
Ašei išvažiuoju,
Šeme laike, šeme laike
Lietuvos dejuoju!
Dar nežinau, kur gyvensiu,
Kur gausiu sau vietą,
Bet jau greitai nebegrišiu —
Reiks plusti po svietą.
Nors ir liudna man apleisti
Brangiausią tėvynę,
Vienok sunku ir kentėti,
Kad tokia gadynė!
Nėr tav tiesos ir liuosybės
Ėsant kataliku,
Kad gyventi su linksmybe
Terpu lietuvnių.
Negal žodžio tu ištarti,
Darodyt teisybę,
Kaip jau gudas ima rėkti
Su didžia bjauryste.
Juk ans esąs nuo pat caro
Lietuvon atsiųstas,
Dėl stačiatikystos gero
Vyresniu prisiųstas.
Pagal caro tą geidimą
Mums reikia kentėti
Ir tėvynės, kur' gimdino,
Jau išsižadėti!
Atsisveikinu šiandieną
Su visais plėšikais,
Kad sugrižęs anė vieno
Neberasčiau gyvais!
Štai ir likit, kraujageriai,
Ėsdami tėvynę;
O priedę ir prigėrę
Nudvėskit ištinę!

Jonas Ozalaitis.

Lenkų Centrališkas darbininkų komitetas

ant karonacijos Mikalojaus II išleido į darbininkus toki atsišaukimą:

„Draugai! 26 d. gegužės mėnesio Mikalojus II priešais karumėnę, bajorus ir tikruosius savo tarnus užsidė ant savo galvos karuną Maskolijos carų, tą ženklą visokios valdžios ne iš noro žmonių paeinančios. Kada skaitlinga

karonacijos gauja tris kartus muš kaktą į žemę prieš apvainikuotą despotą — mes, lenkų darbininkai, dar kartą atkartokime prisiegą neperlaužiamos kovos už liuosybę ir už sutremptas kojomis carų mūsų žmogiškas tiesas.

Kada gauja parsidavusių carui lenkų ponų sveikins su duona ir druska savo apvainikuotą globėją linkėdama jam ilgo viešpatavimo ant suspaustų lenkų žmonių — mus gaivys karštas geismas tos valandos, kada lenkų darbininkai milijonais stos į kovą šaukdami: Myrius carams ir despotams! Tegyvuoja neprigulinti darbininkai Lenkija!

Nereikėjo mums iki šios dienos laukti, idant naują valdymą Mikalojaus II apspręsti. Persimainius viešpačiui mūsų priešas tik vardą permainė. Kaip pirmibus, taip ir dabar kaliniai ir Siberija pildosi geriausiomis mūsų pajėgomis, o žandarų ir šnipukų gaujos su dvigubu veiklumu nardo po visą mūsų kraštą; apšvietimas skaitosi už prasikaltiną, kiekvienas-gi apsi-reiškimas solidariskumo (vienijimosi) suspaustųjų ir siurbemųjų yra baisiai persekiojimas. Garsiaus sudejavus engiemis žmonėms tuojaus girdisi ore švilpimas kazokų nagaikos ir caras ne pavelyja pašalinti tą pikta.

Draugai! Pagal būdą senovės Rymo tironių, kurie žaidinių žybėjimu ir gausmu pamaldų (almužnų) rupinosi į niekšus žmones paversti, idant paklusnume juos laikyti, — Mikalojus II per aitrias karonacijos šventes liepė apstatyti stalus degtine, idant pritrautų žmones gerti už caro sveikatą. Aukos berubežino kapitalistiško siaubimo turi gerti už sveikatą to, kuris yra sargu dabarnyščio vargų ir tamsybės, to, kuris pančioja mūsų kojas, užriša mūsų burnas, suveržia rankas mūsų! Ar galima dar labjau į niekšą paversti darbininką! Žino tai-gi pabrinkantai, ką daro, kada išreiškdami savo vergiškus jausmus po kojų caro sosto nesigaili delmonų savo ant pavaišinių karonacijos. Juo labjau į niekšą pavirs darbininkas, tuom ilgiaus galės iš jo pamaži siurbti syvus, tuom sunkiaus įsai atsišauks ant šaukimo šventų mūsų reikalavimų.

Draugai! Nedaleiskime panikinimo vertės lenkų proletariato. Apšvieskime tamsius dar mūsų brolius, laikykime silpnesnius, kad n'eitų ant tų niekingų girtavimų! Jausmą neapykantos caro ir jo valdžios parodykime tuom, jogei pripildytų stalus tuštis tik kariumenė ir caro tarnai, nė viens-gi teisus ir turintis žmogaus vertę darbininkas ne rinks trupinių nuo caro stalų".

Rd.

Iš svetimų šalių.

Ispanija. Ispanams pasisekė neseniai suimti netoli Amerikos garlaivį su ginklais dėl Kubos maištininkų. Ant garlaivio suėmė 5 vyrus, terpu kurių 3 amerikiečiai. Ispanai ant greito

sutaisė kareivišką sudą, apsudyjo visus ant smerties ir umai butų tai išpildė, kad nebutų užstojusios už juos Suvenintos Valstijos Šiaurinės Amerikos. Valstijų prezidentas Kleveland pranešė Ispanijos pasiuntiniui Amerikoje, kad jaigu išpanai padarys smertį suimtiems, tai Suv. Valstijos apgarsins karę su Ispanija. Pagal apreiškimą Klevelando suimtuosius gali sudyti ne kareiviškas, bet tik paprastas sudas ir ne kaipo maištininkus, bet kaipo kuntrabandnikus, už ką aštriausia bausmė — keli mėnesiai kalėjimo. Ispanijos pasiuntinys tuojaus nusiuntė apie tai telegramą į Madritą savo vyriausybei, pranešdamas teipo-gi, kad Suvenintos Valstijos jau rengia Naujorke kariškus garlaivius, idant reikale siųsti juos kariauti su Ispanija. Ispanijos vyriausybė gavus tokią žinią atsakė, kad išpildymas sudo nusprendimo atidėtas ir kad bausmė suimtiems bus paskirta po artimesniam pasikalbėjimui su vyriausybe Suvenintų Valstijų. Jai kaip, tai ko gero neužilgio gal ir karė kilti terpu tų dviejų valstijų.

Prancūzija. Pradžioje gegužės mėnesio visoje Prancūzijoje buvo rinkimai komunų užveizdos, arba kitaip sakant municipališko rodos. Komuna Prancūzijoje tai beveik tas pats, ką pas mus valščius, tik turi daug didesnę laisvę rupintis apie savo reikalus kaip mūsų valščiai. Ten teipo-gi visus komunos reikalus veda ne vienas žmogus, kaip pas mus staršina ar vaitas, bet keli tam tyčia išrinkti gyventojų vyrai. Tie išrinktieji kurių buna, žiurint pagal didumą komunos, nuo 12 iki 80 vyrų, ir daro taip vadinamą municipališką rodą. Tai-gi ši mėnesį buvo rinkimai municipališku rodū. Žinoma ten rinkimai eina neteip, kaip pas mus, ten nelaukia, katras daugiau degtinės nupirks, bet kiekviena partija renka savo žmogų: didžturčiai savo, ukininkai savo, darbininkai savo; išrenka. Žinoma, tuos, kurie gauna daugiausiai balsu. Po šitų rinkimų 17 komunų liko išrinkti vieni tik darbininkai prigulintie prie socialistų, dėlto, kad daugumas gyventojų tų komunų priguli prie socialistų partijos ir žinoma, rinko savo šalininkus. Komunose, kur visa municipališka roda susideda iš darbininkų — socialistų ir rėdymas bus atsakantis reikalams darbininkų. Idant matyti, kaip veda reikalus komunos darbininkai, nurodysime miestą *Rube*, kuriame jau nuo 1892 metų visa municipališka roda susideda iš vienu tik darbininkų socialistų. Viso jų 17 vyrų. Socialistai paėmė miesto valdžią į savo rankas, tuojaus pasirupino pagerinti ligonbučius, namus dėl netekusių darbo, mokyklas, vieškelius. Vaikus mokino dyka, o neturtingiems davė dyka drabužių ir pietus, o nuo turtingesniųjų už pietus ėmė tik po 15 skatikų. Idant apturėti pinigų ant tų išdavinių, apdėjo čyze pudrą ir visokias kvarbas, kurioms

turtingos panios tepa savo veidus, teip-pat ir ant kitų dalykų reikalingų tik pertekusiems užkėlė mokesčius. Žinoma jaigu valdžia prigulėtų didžturčiams, tai jie niekad nepadidintų čyžę ant pudras ir kvarbų, nės tai reikalinga jų pačioms ir dukterims, o greičiaus apdėtų duoną, druską ir kitus ir beturčiams reikalingus daigtus.

Iš Lietuvos.

Tauragė. Parubežiniai Rosijos sargybai parėjo prisakymas gaudyti ir šaudyti pačto karvelius, kuriuos Vokietijos valdžia prilaiko Rosijos tvirtynėse ir kitose svarbesnėse strategiškose vietose, kaip tai — Kaune, Dinaburg, Liepojuj ir kitur. Mat, vokiečių šnipukai apturi iš Vokietijos karvelius ir parašę laiškėli pririša jiems po vuodegos plunksnomis, pridėję ant uodegos plunksnu štempelį su diena išleidimo paleidžia. Karvelis, žinomas daigtas, skubina lėkti namon i Vokietija, kur duodasi pagaut.

Iš **Griškabudžio** valščiaus (Naumiesčio pav.) Kitasyk mūsų žmonės jeigu leisdavo sunų i gimnaziją, tai kitaip nemislydavo, kaip tiktai busiant jį kunigu. Dėlto vaikams pabaigus keturias klases tėvai dažnai noru — nenoru išveždavo i seminarijas. Užtatai ir pabėgdavo jų iš seminarijų nemažai. Su tokiais tėvai kartais balseiari nežmoniškai apsieidavo. Teip vienas ukininkas Žardeliuose, Svtelis leido sunų i kunigus (jau seniai), bet tasai pabėgo iš seminarijos. Tėvas pamatęs parvažiavusį namon sunų suprato pabėgus iš seminarijos jį; budamas didelio pikto nės artyn neprisileido sunaus ir nieko nelaukdamas pagriebė kirvį ir užsikėšęs puolėsi prie sunaus; tiktai kitas iš užpakalio sugriebė ir sulaukė ranką tėvo; o kad ne, tai but po sunui! Pabėgesis klierikas pamatęs tėvo tokią rustybę išėjo tuojaus iš namų, ir po šiai dienai nesinia, kur jisai yra.

Višpinių kaime uk. Kazlauskas, pasakoja, ir-gi panašiai su sunum pasielgęs. Kada tasai parbėgo iš seminarijos namon; tai tėvas iš pikto nežinojo, ką daryti — mušė, kiek galėjo, spardė kojomis be pasigailėjimo ir ant galo išvedęs vienmarškinį laukan pririšo prie vartų ir paliko per naktį. Buvo tai žiemą. Ant rytojaus tą vaiką vos gyvą atrado.

Pasitaisyti nuo to pasitaisė, bet iš proto išėjo ir tokiu ant visados pasiliko.

Tai tėvams pamokinimas!

Nuo **Griškabudžio**. Pas mus žmonės smarkiai ėmė kibtis prie prekystos ir amatų. Prekyste užsiima vien tik išitaisydami krautuves, tik nekurie pradeda važinėti vaikščioti po kaimus mainikaudami su žmonėmis mažmožiais, muiļu, degtukais, peiliais ir kitais daigtais ant linų pakalų, skudurų. Kiti-gi net javais ėmė verstis. Ama-

tais ir-gi užsiima nemaža lietuvių, bet menki mūsų amatninkai — nės neįstengia gerai išmokti ir menką pelną iš to turi. Tiktai nekurie pradėjo eiti i miestus amatų mokintis, tenai pasimokinę kelis metus išeina gerais amatninkais ir turi gerą uždarbį.

Žinome, jog Kauno gub. yra amatninkų mokslnyčia, tik nežinome, kur ir kaip prie jos prieiti. Jei kas žino, tai prašau parašyti pilnai apie ją i „Ukininką“ gal kas pasinaudos.

J. Žingeidis.

Krajučiuose (Griškabudžio vals., Naumiesčio pavieto, Suv. gub.) neseniai vieno ukininko pasiuto šuva, kuris per neapsižiurėjimą namiškių apriėjo daugelį gyvulių, ir tik po tam jau užmušė jį. Kasžin-kas pasakė, kad užmušus šunį reikia ant tos pačios vietos sudeginti, tai gyvuliams, kuriuos apriėjo, nieko, girdi, neužkenks. Tik vieni juokai. o mūs žmonės tiki. O dar daug yr pas mus žmonės visokių niektikėjų.

Pat girdėjau mokinant, kaip reikia svirplius iš buto išvyti. „Kaip pirma kart šieno pjauti, tai tur bernas išsiplakes dalgį atsinešti i grinčią pasigalasti. Galasdamas turi sakyti: „visi svečiai senieji eikit laukan, čia ateis naujieji“. Tai, sako, visi svirpliai bežiurint išlėks laukan.

Teip-pat vienai ukininkei pasiskundus, kad rupužių grinčioje atsiranda, viena liuosininkė davė jai tokią rodą: „imk, sako, tik tu palaistyk visus pasienius švestu vandeniu, tai josios visos išbėgios!“ Mat, koks paikumas — jie mislyja, kad rupužė ne Dievo, bet velnio sutverimas, pertai ir šventinto vandens turi bijotis.

Mutiris.

Iš **Griškabudžio** valsčiaus (Naumiesčio pavieto, Suv. gub.). Pas mus prieš lenkmetį lenkiška kalba buvo tokioj didelėj garbėje, jogei jei kas mokėjo lenkiškai, tai lietuviškai šnekant nės išgirsti nenorėdavo. Dabar, kaip ėmė platintis lietuviški laikraščiai ir knygos, žmonės gavė daugiaus apšvietimo pradėjo ir lietuvišką kalbą garbėje laikyti. Vienok atsiranda dar tokių mulkių, kurie gudišką kalbą labjaus myli, nės lietuvišką. Apie toki vieną pusprotį čionai papasakosiu. Vienas vaikas iš mūs valsčiaus Vincas K. pramokęs pradinėj mokslnyčioj truputį maskoliškai nebemėgo lietuviškai kalbėti. Susiėjus su juom kitaip nepasiskėkėsi, kaip maskoliškai. Kad nereiktų dirbti ir lietuviškai šnekėti jisai iškeliavo i Rygą, iš kur tėvams rašė i „Junkerų mokslnyčią“ priestojęs ir ant apiciero mokinasis. Perbuvēs Rygoj pustrėčių metų ir iki norui prisisiurbęs maskoliško raugo pereitą rudenį sugryžo namon ant „liosu“, bet nės truputį ne panašus i apiciera, tiktai maskoliškai šnekėti geriaus išmoko, o lietuviškai bevaik užmiršo. Dar pramoko vokiškai žydiškai, lietuviškai visur nusiduodavo nemokąs. Tai, mat, kokių pusgalvių atsiranda tarpu gerų žmonių! *J. Žingeidis.*

Liudvinavas. Suv. gub. Džiaugėsi visi aplinkiniai gyventojai sulaukę lietuvišką pardavinėją alaus ir degtinės, o podrauge ir dešrų. Bet pasirodė, kad naujam lietuviškam užvedime nė kiek negeriaus, kaip pas žydus, daigi blogiaus. Pas žydus tai bent arklus yr kur pasistatyti ir kartais geresni gėrymai. Užlaikytojas-gi lietuviškos pardavinėjos per savo lengvą būdą — mat pats užsitraukia žmogelis — turbūt pritrūksta kaip kada piningų ir per tai negali prigulnčiai įsitaisyti. Ale vis-gi jam dėkui, kad pradžia lietuviams parodė. Geistina, kad koksai gudresnis lietuvis susitaisytų krautuovę pardavinių ir alaus su arbata pardavinėją, nės degtinės pardavimas neverta užvesti, kadangi neužilgio randas pasiims jį i savo rankas.

Apie Liudvinavą pirm 4 metų buvo daugumas pripratę prie skaitymo laikraščių, o dabar labai mažas skaitlius tų, kurie skaito, o korespondentų tai teip, kaip nėra. Gėda, kad liudvinaviškiai, turbūt žandariškų kratų išsigandę, nustoja lietuviškus laikraščius skaite!

Aptiekoje Liudvinavo ir-gi neperblogai einasi, kad tik but Liudvinave daktaras lietuvis. Dabar-gi daktaro nėsant pats aptiekorius daktarauja, nors nieko apie gydymą ne išmano.

Šimet dengsim mokslynėją bleke (skardu), nors tik antri metai, kaip uždengėme ją naujais guntais. Dabar vaitas sako, kad guntais nevalia, bet reikia skardu dengti. Ugi ar jie pirma buvo akli, kaip gantais dengėsi, kad nežinojo, jog reikia skardu dengti! Tai visiškai bereikalingas plėšimas nuo giminės piningų!

Nutarė parapijonys aptverti kapinyną, nės tvoros ėmė daigtais gesti. Arpinko vaitą užsiimti tuom dalyku, Ugi dabar žiuri, kad stulpas padarė menkesnius už senusius. Keli gudresni iš parapijonų buvo užpuolę išpradžių, ale kiti turi nuo jo piningų pasiskoline, tretį eina už vaitą dėl lašo degtinės. Teip ir buvo vaito viršus.

Vargdienio drangas.

Iš Sovalkų gub. „Sovalkų gub. žiniose“ rašo: Gelgaudiškio dvaro girioj, Naumiesčio pav., bekertant medžius, buvo užvirtusio medžio užmuštas Jonas Strakauckas. Kaime Gulbiniškėje, Januros valščiuje, ratas akselinės mašinos mirtinai sumankė Juozą Zalдорą. Gustaičiuose, Simuo valščiuje išpuolęs iš medžio užsimušė Jonas Miknevyčius. Virbalyje iš priežasties nedatekliaus piningų kasoje, pasipjovė miesto kasiorius Ciprisiavyčius. Ukininkas Komeriškes kaimo, Aleksoto valščiaus Karalius Ploski užmušė Mykolą Olekną.

— Pažerių valščiuo Vilkaviškio pav. vasarišaus mėn. ant susirinkimo (skodo) buvo pasiulyta ukininkams, kad jie įsitaisytų sau dar kitą mokslynėją, valdžia žadėjo nuo savęs pašalpa. Bet ukininkai ne apsmė pildyti valdžios valią ir šitaip atsakė: „jei mums daleisite taisyti

mokslainę, kur mokintų lietuviškai, tai mes ir be pašalpos tai ištengsime padaryti, bet jei norėsite mums duoti maskolišką mokslynėją, tai mums nereikia nė jus mokslynėjų, nė jus pašalpų.“ Už toki atliepimą valdžia, sako, prisikabinusi prie trijų ukininkų: Gerulio, Aleksos, Kulbokos. Bet užkenti jiems valdžia, žinoma, nieko negalės.

— Pajavonio (Vilkaviškio pav.) mokslynėją liko veik visai be mokintinių, nės tėvai ne leidžia tenais savo vaikų, reikalaudami, kad mokintų lietuviškai.

Iš Naumiesčio pavieta, Suv gub. Liesnistvos valščiuje žmonės rengiasi statyti mokyklą. Liudna darosi pranešant apie tai kitiems, nėsą įkurimas maskoliškos mokyklos tai yra darbas apmaskolinimo mūs krašto kur pastato naują maskoliškai mokyklą, ten palengvina maskoliams sumaskolinti mūs kraštą. Nauda yra iš mokyklos tik tiems ukininkams, kurie nors leisti savo vaikus i gimnaziją. Bet tokių ukininkų yra labai mažai ir jie galėtų leisti vaikus i Naumiesčio mokyklą. Visi kiti ukininkai veikiausiai supranta, kad tokios mokyklos kokios dabar yra, tik apsunkina ir suglumiya vaikų galvas, nės su privarta brunka vaikams maskoliška kalbą, poterius, su prievarta verčia švesti maskoliškas šventes, „galiupkas“ ir tt. Jeigu žmonės sutiko statyti sau mokyklą tai galėjo atsitikt tik per prikalbėjimą. Gal but, kad Liesnistvos valščius yra prisirašęs prie Naumiesčio mokyklos ir turėjo iksiol mokėti i Naumiesčio policijos kasą t. v. „Šiulpiningius“. Bet jeigu teip yra, tai ir yra padaryta neišmintingai ir per prikalbėjimą. Naumiesčio mokykla priguli miestui ir miestas turi ją užlaikyti. Jeigu svetimi leidžia vaikus savo i tą mokyklą, tai pagal įstatymus jie turi užmokėti i miesto kasą 90 kap. per metus už kiekvieną mokintinį. Dėlto jeigu Liesnistvos valščius norėtų atsikratyti nuo Naumiesčio mokyklos, tai ir galėtų ir valdžia ne gal jį priversti statyti savo mokyklą. Negalima būtų atsakyti nuo to tik tuomet, jeigu Maskolijoj būtų įvestas priverstinas vaikų mokinimas, teip kaip ana Vokietijoj ir kitur.

Bet pas mus įstatymai ne verčia mokinti vaikus ir dėlto už neleidimą vaikų i mokyklą nēr jokios baudos.*) Bet jeigu Liesnistvos valščius atsikrasytų nuo Naumiesčio ir nestatytų savo mokyklos, tai, žinoma, ne patiktų viršininkui, viršininko lekajui-vaitui, raštininkams ir kitiems. Viršininkui ne patiktų dėlto, nės jis yra valdžios galva ir jam reikia rupintis apie sumaskolinimą krašto, vaitui ne patiktų dėlto, kad pasipriešinimas valščiaus nepatinka viršininkui. Bet didžiausia priežastis nepalikimo būtų ta, kad

*) Pas mus veikia baudžia už vaikų mokinimą prigimtos kalbos ir tikėjimo.

štie ir kiti ponpalaikiai ne turėtų progos išiglemžti dalį valščiaus piningų į savo kišenių. Kur tik reikia dėti piningus ant bendrų valščiaus reikalų, ten visados dalis piningų nusmunka į svetimus kišenių. Kaip taisant Naumiesčio tiltą daug piningų susmuko į kišenių inžinieriaus (apie 400 rubl.), jo pagalbininko (apie 50 rubl.) žydo ir kitų taip ir statant mokyklą dalis valščiaus piningų šluogę svetimuose kišeniuose. Šitokius reikalus tankiausiai apsimą atlikti žydai, kurie visados tikisi padaryti iš to „gešeftą“. Taip-gi reiktų valščiai atsiminti kiek piningų reikėjo sudėti pasiuntiniams ant kelionės į Maskvą ir kiek iš tų piningų pražuvo. Dėlto reiktų, kad valščius atlikdamas koki nors darbą visu budu dabotų savo skatiką, nepasitikėdamas ant kitų. Taip-gi būtų gerai, kad valščius mūs, sekdamas paveikslą kitų,*) reikalautų nuo gubernatoriaus mokymo vaikų lietuviškos kalbos ir rašto.

SL.

Lazdijai. Po įvedimui lietuviškų giedojimų bažnyčiose Laipalagės (Leipuntų). Mėtelių, Šventazerio, Miroslovo, atėjo laikas pasirūpinti apie lietuviškus giedojimus ir Lazdijų bažnyčioj Lazdijų parapijoj iš viso yra katalikų 6250; netoli du tukstančiai yra miesčionių kurie šneka lenkiškai, nors visi moka lietuviškai o suviršum keturi tukstančiai sodiečių, kurie šneka lietuviškai ir tikt retas katras (ir tai tikt iš vyrų) moka lenkiškai. Dėlto bažnyčioj pamokslai sakomi yra tikt lietuviškai, vienok giedojimai ikšioliai buvo vien tikt lenkiški — klausymą apie įvedimą lietuviškų giedojimų pakėlė lietuviai tikt pareitą rudenį, ir iš priežasties tų giedojimų pasidarė nesusivai dailus sumišimai, kurie, dar nežinę, kaip pasibaigs. Aš čion pasirūpinsiu paduoti tikt grynus faktus. —

1886 metuose sudegė Lazdijų bažnyčia: tapo tuom tarpu pastatyta taip vadinama „šiopa“, kuri labiausiai panaši į daržinę, kaip į bažnyčią. Užtai Lazdijų klebonas kun. kanauninkas Bartlinskas rūpinosi apie pastatymą naujos murinės bažnyčios. Sutikus parapijai statyti akmeninę, apturėjęs pavėlyjimą svietiškos valdžios pradėjo jau rinkti piningus ir gabenti medegą, bet valdžia dvasiška perkėlė kun. Bartlinską į Sierijus I jo vieta atėjo kun. Adomavičia, kuris toliau varė pradėtą darbą ir 1893 m. pradėjo statyti, ir tikt pareitą rudenį bažnyčia tapo pabaigta ir 20 Lapkrisčio pabenedikuota. — Rinkdamas ant bažnyčios piningus ir ragindamas prie stropesnio darbo, kun. Adomavičia vis sakė parapijoniems, kad į eisim į naują bažnyčią su naujomis giesmėmis ir lietuviai, tikrai tikėdamiesi kad naujoji bažnyčioj

giedos savo kalboje, nesigailėjo nė darbo nė skatiko, taip kad miesčionis davė ant bažnyčios vos tikt 800 rublių, o lietuviai apie 20 tukstančių. — Bet nelaukdami iki įeis į naują bažnyčią, dar „šiopo“ kelis kartus giedojo lietuviai; taip per atlaides Šv. Kryžiaus lenkiškai giedojo tikt rožančius; ir jokių prieštaravimų nebuvo girdėti. Įėjus pirma kartą į naują bažnyčią, lietuviai pradėjo giedoti rožančių; ir ilgą valandą giedojo be jokios kliuties; kaip su sykiu, lietuviams begiedant, miesčionis užgiedojo taip pat rožančių nuo pradžios lenkiškai; lietuviai nenutilo: giedojo toliau: lenkai — taip-pat, ir bažnyčioj pasidarė nė šioks nė toks riksmas; bet po valiai lietuviškas giedojimas pradėjo vis darytis garsesnis, nės pradėjo giedoti visa bažnyčia, ir tikrai būtų lenkus užrėkę, bet išėjus kunigui giedoti votivą, turėjo visi nutilti. Laikė tą dieną sumą ir benedikavo bažnyčią kun. pralotos Mateušas Strimavičia. Jis per procesiją užgiedojo, sako, prašant prabaščiui, giesmę lietuviškai: pertai kaip per sumą taip ir per nišpams giedojo lietuviškai. Nuo tos dienos iki kalėdų giedojimai buvo lietuviški, vos tikt porą šventų dienų (taip 8 d. Gruodžio) giedojo lenkiškai, dėlto, kad lietuvių dėliai nedailaus oro labai mažai buvo susirinkę. Per Kalėdas-gi prabaščius pasakė miesčioniems lenkiškai pamokinimą daug-mažiau tokios įtalpos: „kad jūs esą, piningų ant bažnyčios duoti nenorėjote vieni dar suvisai buvo nedavę o kiti suvis mažai; akmenų, esą, žviriaus nevezet, į darbą prie bažnyčios nejoj: viską atliko sodiečiai; o dabar norite užimti bažnyčioj pirmą vietą: kur jūs protas?“ Miesčionis išgirdę tokį teisingą ir aiškų pamokinimą suvisai ausis nuleido. Bet pirmą nedėlia po Kalėdų suvisai netikėtai, prabaščius liepė negiedoti lietuviškai, tik lenkiškai, nės, esą, iki ateis nutarimas valdžios reikia giedoti taip, kaip pirmiaus, t. y. lenkiškai. Lietuviai stebėjosi; bet išėjus iš bažnyčios, miesčionis pasigyrė, buk jie davę, ar tikt žadėjo duoti prabaščiui 75 rub., kad lieptų giedoti lenkiškai. Lietuviai įniršo. Tuojaus susitarę po kelis beveik iš kiekvieno sodžiaus, nuėjo pas prabaščius ir tiesiog pasakė, kad jeigu prabaščius ir toliau lieps lenkiškai giedoti, tai jie, lietuviai, ne duosę prabaščiui jokios kalėdos, ir net jam atvažiaus kalėdoti; neprimę į namus tegul esą, miesčionis duoda prabaščiui užlaikymą. — Visi „brostvinikai“ ir šveicaras atsisakė nuo tarnystės, net moteris ir tos pajuto savę lietuvenimis esant; tos užpuoli ant ubagų (elgėtojų), kurie lenkiškai poterius kalba: jus, esą, mus duoną valgot, o lenkiškai poteriausit, kuris esą, lenkiškai poterius kalbės, nė gurinuko (šmotelio) duonos negaus. (Dabar, sako, visi ubagai Lazdiju lietuviškai poterius kalba). — Prabaščius-gi ant rytojaus atvažiuos kalėdoti į Neravų sodžių netikt jokios

*) Karklinių ir Paezerių valščiai Vilkaviškio pav. reikalavo, kad jų mokyklose mokintų lietuviškai bent 2 syk ant nedėlios.

kalėdos negavo, bet tiesiog jo žmones nepriėmė. Nežinę, ar toks pasielgimas papilponų ar kitas koks dalykas buvo priežasčio, bet prabaščius liepė vieną nedėlią giedoti lenkiškai, o kitą lietuviškai. — Bet nesutikimai nė išnyko. Kada lenkiškai nedėlia, lietuviai, nors pirma giedavo lenkiškai, dabar suvisai tyli; kada-gi nedėlia lietuviška, miesčionis nenori apsisileisti, ir giedant lietuviams, miesčionis gieda tą pat lenkiškai, teip kad bažnyčioj pasidaro, taritum, gyvuliškas riksmas. Toks pasielgimas miesčionių ipykino lietuvius; ir nedėlioj prieš užgavinė, (t. y. 16 Vasario) išėję iš bažnyčios lietuviai su miesčionimis išpradžių susibarė potam ir susikovė; ir lietuviai, nės jų buvo daugiau, miesčionis išvaikė, nekuriuos ir apkulė. Pavakarėje, kada lietuviu daugumas jau išsiskirstė, miesčionis, paprašė į pagelbą žydus ir kacapus, užpuolė ant likusių lietuvių, ir nekurie pusėtinai gavę pilti. Vakare-gi keletas miesčionių prabaščiui langus akmenimis iš daužė prabaščius nubėgo į Seimus prašyti, kad jį perkeltų kur kitur; sugrižęs iš Seinų visus savo daigtus pardavė ir vėl išvažiavo pirmą į Seinus iš ten į Vilkaviškį; ir tikt prieš pačias Velykas sugrižo į Lazdijus. Miesčionis nubėgo į Seinus prašyti, kad duotų į Lazdijus už prabaščiu kun. kanauninką Bartlinską. Lietuviai-gi turbūt išsigandę Bartlinsko, nės jis Seinuose nedaleido įvesti lietuviškus giedojimus, teip-pat puolesi į Seinus, prašydami, kad jiems paliktų kun. Adomavičią. Vienok valdžia dvasiška paskyrė į Lazdijus kun. Bartlinską, tikt dar iki šioliai užtvirtinimas valdžios svietiškos neatėjo. Po tai kovai, (apie kurią policiją darė tyrinėjimą ir sako, bus dar bila) bažnyčioj per visą gavėnią, jokių giedojimų nebuvo; po Velykų pradėjo giedoti lietuviai; miesčionis, nors truputį periskadyja, vienok gana kantriai laukia ateinant Bartlinsko, tikėdamiesi, kad jis vėl įvės lenkiškus giedojimus. Bet vargu išsipildys ju norai, nės, kaip girdėti konsistorijo rengesi prisakyti, kad dvi nedėlias giedotų lietuviškai, o vieną tikt lenkiškai. Kunigas-gi Adomavičią, kaip girdėt už savo netaktišką, tiesiog dyvyną pasielgimą negausęs jokios vietos. —

Kaip apsisvers toliaus šie atsitikimai, pranešti nepatingėsiu. — *Kerėpla.*

Iš Kybartų valščiaus Vilkaviškio pav. Prapuolenių kaime sutarta statyti maskolišką mokyklą. Inžinierius sustatė mokyklai planą paženklino, ilgį, plotį ir aukštį namo, storį medžių, didumą langų ir tt. Už planą ir prižiūrėjimą namų statymo reikia jam užmokėti 93 rubl. 75 kap. Neseniai buvo licitarija ant mokyklos statymo (pagal planą). Siulėsi statyti mokyklą daugiausiai žydai, bet pigiausiai apėmė statyti ukininkas Reinerts — už 2088 rubl. Girdėt, kad Reinerts noris atsisakyti nuo statymo mokyklos, nės už 2088 rubl. ne galima ėsą

pastatyti tokį butą, koks parodytas yra ant plano. Gal but, kad Reinerts ir ne apskaitė gerai statymo kaštų. Licitacija buvo atliekama balsu.)*

Kaucijos reikėjo sudėti 500 rubl. Piningus valščius gražišes tik tuomet, kada bus pabaigtas darbas. Medžius butui reikės pirkti iš karališkų girių (nuo Pilviškių); nuo prekės medžių valdžia nuleidžia 100 rubl. Už 4 mėnesių (iki 1/VIII) turės but mokykla pastatyta. Kasžin, ar pastatytoji mokykla kaštuos nors 2000 rubl.? Kad tik teip ne būtų, kaip su Keturkaimio tiltu (skaityk „Valščiaus reikaluose“).

— Fabrikas Jul. Fekete iš Vienos (Austrija) atsiuntė į mūs valščiaus raštinyčią laišką, siuldamas valščionims savo fabriko dalgius. Tokius apgarsinimus veikiausiai išsiuntinėjo jis ir į kitus valščius. Prie savo laiško pridėjo jis ir preiskurantą (paženklintą prekių) ir daug kitokių reikalingų paaiškinimų. Mūs krašte jau pažįsta kiti valščionys dalgius fabriko Feketes ir ne viens pagiria. Sako, kad tie dalgiai ėsą druti, iš gero plieno ir sulyginant pigus. Bet fabrikas išsiunčia ne mažiau kaip 30 dalgių. Dėlto butą gerai, kad ukininkai susidėję piningus parsisų sau dalgius. Perkant 200 dalgių fabrikas nuleidžia 20 Pracentų nuo paprastos prekės t. y. nuleidžia penktą dalį dalgių prekės**) Apsisteliuojant dalgius užtenka nusiųsti trečią dalį dalgių prekės, o kitus du trečdaliu reikia užmokėti atsėmant dalgius. Jeigu koks dalgis nepatiktų fabrikas priima atgal ir parsiuočia gerą dalgį arba gražina piningus. Nauda iš tokio tavorų pirkimo yra aiški. Perkant daug pirkinių išsyk galima daug piningų užsiėdyt. Bet tai padaryti galima tik sudėjus piningus, nės viens apėmęs pargabent pirkinius savo kraštui gali kartais jų ne išparduoti ir per tai gali turėti prakištį. Jeigu sudėję piningus ukininkai gali pirkti sau silkes, druską, tai, rodos, ne sunku būtų jiems pirkti iš fabriku dalgius žagres, akselines, kulemasias ir kitokias mašinas. Apseidami savo reikaluose be pirklių kupčių, mes užsiėdyjame sau tą pelną, kurį nuo mūs paima pirkliai. Per tai įgyja ukininkai daugiau išminties ir apskrumo ir greičiau permano naudą mokslo ir apšvietimo. Tik gaila, kad apgarsinimas apie dalgius yra parašytas lenkiškoje kalboj. Matyt, kad fabrikantas mislyjo, kad čia gyvena lenkai. Bet jo klaidinga nuomonė apsigarsinus lietuviams gali greit išnykti ir jis savo reikaluose teip jau brangus lietuvišką kalbą, kaip ir lenkišką ir nė kiek ne pasipiktindamas siųsti apgarsinimus ir

*) Kitur lobininkai siulosi atlikt koki nors brangų darbą slapčia, per laišką ir jie nežino, už kiek gal apsinti atlikt tą darbą kiti jų draugai.

**) Jeigu dalgis kaštuotu po 1 rublį tai 200 dalgių galima būtų nupirkt už 160 rubl.

lietuviškus. Tik gaila, kad daug mūsų valstiečių ne supranta savo naudos ir savo reikalų. Kitiems rodos, kad išsiųsti pinigai gali prapulti, kad ne matę dalgį jie gali apsigauti ir tt. *Sl.*

Vilkaviškyje (Suv. gub.) ši pavasarį kg. prabaščius per pamokslą išbarė parapijonis, kad dievobaimingumas nyksta pas juos, nės numirė per metų apie 400 žmonių parapijoj, o su mišiomis palaidota tik apie 80! Kam-gi reikia teip stačiai, ir tai per pamokslą, tam kunigui apie savo pelną minėti? *Kl.*

Iš Amerikos.

Kaip kartais apseina prabaščiai su savo parapija, matyt iš rašto patalpinto vienybėje Liet. (N 13) kurios vienas parapijonų prašo užtarimo. Štai, ką jis rašo: Seranton Pa. 14 d. kovo 1896 m. Meldimas užtarimo.

Kaip tikt mes gavom šį, dabartinį kunigėlį, tai tuojaus sušaukėm mitingą susirinkimą ir išrinkom pagal kunigo norą du komitetą. Praėjus kokiam laikui, ant kito mitingo jau reik kitus sanarius rinkti, nės, šie pasirodė kunigui negerais. Pabuvo tie kiek laiko — ir tie, sako negeri, išrinkom trečius, ir šie treti niekai. Na tai kiti žmonės sako: reik rinkti gerus katalikus, jau bedievių nerinksim; išrinko jau pagal kunigo ir visos parapijos norą ketvirtą komitetą, ir jau tikrai gerus žmones, tikrus katalikus; na ir žiūrėsim kas čia bus. Suėjom vieną kartą pas kunigą ant mitingo ir užsiminėm apie knygas, apie kvitas. Tuosyk pabaigėm mitingą ant nieko. Susirinkom kitą syk: o-gi žiūrim jau mūsų kunigėlis ima raukytis, už tai kad mes ėmėm žiūrėti į knygas. Po tam jau ir ant mitingo ne ateidavo. Susirinkom kartą, o kunigo vis nesulaukiame. Susirinkom antrą syk, ir vėl nėra kunigo. Na tai visas komitetas sakom sekretoriui: „ateik tu ryto vienas ir sutraudinėk piningus iš kvietų į knygas“. Suėjęs su mumis jisai sako, kad kunigas neduoda knygų ir sako pats sutraukęs. Na tai, kaip šitaip, tai parapija sušaukė mitingą ant salės, (ne bažnytinam sklepe), ir nutarė didumu balsų, kad atimt nuo kunigo knygas ir sutraukti iš kvietų viską į knygas. Išrinkom tris vyrus ir liepėme nueiti ir paimti nuo kunigo knygas. Nuėjo tie; o-gi jisai sako: ateikit ryto, tai atiduosiu. Ateina tie ant rytojaus o jisai sako — neduosim visai. Po kiek laiko šaukia mitingą jis pats ir klausia visos parapijos, ar atiduoti knygas komitetui, ar pas save laikyti. Suriko visa parapija: „atiduok, atiduok!“ na tai gerai sako, atiduosiu, ateikit ryto ir pasiimkit. Nuėjom aštuoni vyrai; o-gi jis vėl neduoda knygų ir dar sako: „išiekit iš mano namo!“ Suėjom po tam visi pas prezidentą ir sušnekėjom eit pas vyskupą.

Nuėjom pas vyskupą; vyskupas sako: „kad jūs turit kunigą, tai kam jūs prašot kito, aš negaliu duoti kito“. Komitetą pamokino kasžin kas, kad užraktyti bažnyčią ir ne įleisti kunigo, tai tada turėsės pats išeiti. Na tai jie taip ir padarė; kaip tik jie bažnyčią užrakino, tai kunigas su policmonais suėmė juos ir pas skvajerą, ir dar po lietuviškus laikraščius išvadino juos „lietuviškais šeripais“.

Nuo to, aptykom ir laukėm visi patys nežinodami ko. Dabar, iš pradžios šio m. pasidaro ten koks nesutikimas pas jį ir gospadinę apskundė jį. Senas komitetas išgirdęs apie tai, išėmė varentą, pas vyskupą nunešė ir ėmė prašyti, kad duotų parsišaukti kitą kunigą, dėl sutaukymo jų su kunigu ir padarymo kokios tvarkos. Vyskupas ant to sako: „aš negaliu jums duoti kito kunigo, ale jeigu ir duočiau kunigą vis ne kas bus iš to naudos.“ Kad taip tai prašom duoti kunigą nors velykinės išklausti. Tai vyskupas vėl ant to taip sako: „kiek aš turin lietuviškų parapijų, visur vienas kunigas gali išklaustyt nuodėmių o tik jūs sako ne gali išklaustyt, eikit sako, neduosiu kito kunigo.“ Na tai matot, mieliečiai broliai, kokia teisybė ir sakykit, ką dabar mes turim pradėti, ir kur teisybės įieškoti? Meldžiam visų brolių, kad užtartumėt už mus ir parodytumėt mums kelią, kuriuom turim eit ir ką mes turim daryt, kad ne liktumėm prapuolusiais; kad ne liktumėm visi bedieviais, kad neliktumėm atskalonais? Šaukėm mes, Serantono lietuviai užtarmos. Norėtume ir norim su kitų miestų lietuviais stoti į glitą ir keliauti spartu žingsniu, kaip dvasiškuose reikaluose taip ir tautiškuose. Bet mes ne įstengėm to padaryti, o per ką? Per tai, kad mūsų dvasiškas vadovas nešaukia mus į vieną kuopelę, ale dar vaiko ir skirsto į daug partijų ir per tai daro visokių nesutikimų. Gėda mums, kad mes nekeliame katalikiškai — lietuviško vardo, bet dar žėminame!

Vienas iš seno komiteto.

Piningus ir laiškus į Ukiniuko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn Dr. Bruazis, Tilsit (Ostpreussen).

Turiny.

Policijos viršininkas su savo žemskiais — vagis ir plėšikai! *R. U.* — Atsiveikininimas, *Jonas Ozalaitis*. — Lenkų Centrališkas darbininkų komitetas. *Rd.* — Iš svetimų šalių: Ispanija; Prancūzija. — Iš Lietuvos: Tauragė; Iš Griškabudžio; Nuo Griškabudžio. *J. Žingeidis*. Kraujačiuose. *Mutiris*. Iš Griškabudžio. *J. Žingeidis*. Lindvinavas. *Vargdienio draugas*. Iš Suvalkų; Iš Naumiesčio. *Sl. Lazdžiai*. *Kerėpla*. Iš Kibartų. *Sl. Vilkaviškyje*. *Kl.* — Iš Amerikos. *Viens iš seno komiteto.*